

24 KRIMO EN POŝTOFICEJO

"Sinjoro, la Justeco," diris ĉefĝendarmo Brejcha. "Mi ŝatus scii, kial oni prezentas ĝin kiel virinon kun bendo sur la okuloj kaj pesiloj, kvazaŭ ŝi estus vendanta pipron. Mi opinius, ke la Justeco aspektas kiel ĝendarmo. Vi ne kredus, kiom da aferoj ni ĝendarmoj juĝas sen juĝisto, sen pesilo kaj sen iaj ceremonioj. En negravaj kazoj ni donas vangofrapon kaj en pli pezaj aferoj ni bezonas rimenon; jen en naŭdek kazoj el cent la tuta justeco. Kaj mi rakontos al vi, sinjoro, kiel antaŭ nelonge mi konviktis du homojn pri murdo kaj mem kondamnis ilin al justa puno, la punon mi plenumis, raportinte al neniuj eĉ unu vorton. Atendu, mi rakontos tion al vi.

Do, vi memoras, sinjoro, la fraŭlinon, kiu en nia komunumo antaŭ du jaroj aktivis en poŝtoficejo. Nu jes, Helenja estis ŝia nomo. Tia ĉarma kaj aminda knabino, bildbela. Kiel vi povus ne memori ŝin. Do, Helenja, sinjoro, pasintjare dronigis sin; ŝi saltis en fiŝlagon kaj vadis proksimume kvindek metrojn, ĝis ŝi venis al profundo. Nur post du tagoj ŝi elmergiĝis. Kaj ĉu vi scias, kial ŝi faris tion? Tiutage, kiam ŝi dronigis sin, venis el Prago subita poŝtrevizio kaj konstatis, ke al Helenja mankas en la kaso ducent kronoj. Mizeraj ducent kronoj, sinjoro. Idiota revizoro diris, ke tion li devas plu raporti kaj ke oni tion enketos kiel fraŭdon. Tiuvespere, sinjoro, Helenja pro honto dronigis sin. Kiam oni eltiris ŝin sur digon, mi devis posteni ĉe ŝi, ĝis venis komisiono. Je ŝi, povulino, jam estis nenio plu bela, sed senĉese mi vidis ŝin ridetanta ĉe la poŝtĝiceto - nu jes, ni ĉiuj ŝate iradis al ŝi; tiun knabinon ĉiu devis ami.

Sakre, mi diras al mi, tiu knabino ne ŝtelis ducent kronojn; unue, tion mi ne povas kredi, kaj due, ŝi nepre ne bezonis ŝteli; ŝia patro estis muelisto tie sur alia flanko, kaj ŝi estis okupata ĉe la poŝto nur pro la virina ambicio, por pruvi, ke ŝi vivtenos sin. Ŝian patron mi bone konis; li estis ja biblioleganto kaj krome protestanto; kaj mi diras al vi, ke la protestantoj kaj spiritistoj neniam ŝtelas ĉe ni.

24 ZLOĈIN NA POŤĚ

"Pane, Spravedlnost," ŝekl ĉetnický strážmistr Brejcha. "To bych rád věděl, proč to je na obrazech taková ženská s kšandou na očích a s vázkami, jako by prodávala pepř. Já bych mínil, že Spravedlnost vypadá jako četník. To byste nevěřil, co věci my četníci rozsoudíme bez soudce, bez vážek a bez takových cavyků. V menších případech dáme po hubě a ve větších případech si odepneme řemen; to je v devadesáti případech ze sta celá spravedlnost. A já vám povím, pane, že tuhle jsem já sám usvědčil dva lidi z vraždy a sám jsem je odsoudil k spravedlivému trestu a trest jsem vykonal, a nikomu jsem o tom nehlásil ani slovo. Tak počkejte, vám to teda řeknu.

No jo, vy se pamatujete, pane, na tu slečinku, co tady v obci byla přede dvěma lety na poště. No právě, Helenka se jmenovala. Taková hodná a milá holka, hezká jako obrázek. Bodejť byste se na ni nepamatoval. Tak ta Helenka, pane, se loni v létě utopila; skočila do rybníka a šla asi padesát metrů, než přišla do hloubky. Teprve za dva dny vyplavala. A víte, proč to udělala? V ten den, kdy se utopila, přišla najednou z Prahy revize na poštu a našla, že Helence chybí v kase dvě stovky. Mizerné dvě stovky, pane. Trouba revizor teda řekl, že to musí hlásit dál a že se to bude vyšetřovat jako zpronevěra. Ten večer, pane, se Helenka z hanby utopila. Když ji vytáhli na hráz, musel jsem u ní stát, než přišla komise. Už na ní, chudákovi, nebylo nic hezkého, ale já jsem pořád viděl, jak se směje z toho šaltru na poště, – inu, všichni jsme tam za ní chodili, že jo; tu holku měl každý rád.

Sakra, povídám si, to děvče neukradlo dvě stovky; předně proto, že tomu nemůžu věřit, a za druhé, vždyť ona nepotřebovala krást; její tatík byl mlynář tamhle z té druhé strany, a ona šla na poštu jen z takové té ženské ctižádosti, že se sama uživí. Tatíka jsem dobře znal; pane, to byl nějaký písmák a krom toho evandělík; a já vám řeknu, tihle evandělíci a duchaři u nás nikdy nekradou.

Se la ducent kronoj vere mankas, ŝtelis ilin do iu alia. Do, sinjoro, al la morta knabino sur la digo mi promesis sekvi la aferon.

Nu bone, dume oni sendis al la poŝto iun junulon el Prago, Filípek estis lia nomo; lerta kaj ridema ulo. Do al tiu Filípek en la poŝtofiĉejo mi iradis, por ekscii ion. Vi scias, poŝtofiĉejoj en malgrandaj lokoj egalas unu al la alia; ĉe giĉeto tablo, en la tablo tirkeste mono kaj poŝtmarkoj. Oficisto havas post la dorso etaĝeron kun diversaj tarifoj kaj listoj kaj pesilon por paket-pesado kaj aliajn aferojn.

Sinjoro Filípek, mi diras al li, mi petas vin, rigardu vian tarifon, kiom kostus, ekzemple, telegramo al Buenos-Ajreso. Tri kronojn por vorto, diris Filípek sen pripenso. Kaj kiom kostus ekspreŝtelegramo al Hongkongo, demandas mi plue. Nun mi devas rigardi, diris Filípek, ekstaris kaj turniĝis al la etaĝero. Kaj dum li foliumis en la tarifo dorŝe al la tablo, mi trapuŝis la ŝultron tra la giĉetfenestro, manatingis la tirkeston kun mono kaj malfermis ĝin; ĝi estis malfermebla tute facile kaj silente. Dankon, mi jam havas ĝin, mi diras, tiel ĝi povis okazi. Ni supozu, ke Helenja serĉis ion en la etaĝero; dume iu povis ŝteli la ducent kronojn el la tirkesto. Rigardu, sinjoro Filípek, ĉu vi povus montri al mi, kiu en la pasintaj tagoj de ĉi tie telegrafis aŭ ion sendis?

Sinjoro Filípek gratis sian kapon kaj diris: Sinjoro ĉefĝendarmo, ne eblas. Sciu, ĉe ni validas poŝtsekreto - nur se vi tion serĉus en nomo de la leĝo; sed tion mi devus raporti al superuloj, ke ĉi tie okazis traserĉo. Atendu, mi diras al li. Tion dume mi ne emus fari. Sed kio estus, sinjoro Filípek, se vi... pro enuo aŭ simile... enrigardus en la paperojn, kiu en la lastaj tagoj sendis de ĉi tie ion, ĉe kio Helenja devus turniĝi dorŝe al la tablo -

Sinjoro ĉefĝendarmo, diris Filípek, facila afero, formularoj de forsenditaj telegramoj povus esti ĉi tie; sed ĉe registritaj leteroj kaj paketoj estas notite nur adresato, sed ne forsendinto.

Jestli ty dvě stovky na poště chybí, to by je musel ukrást někdo jiný. Tak jsem, pane, té mrtvé holce tady na té hrázi slíbil, že to tak nenechám.

Tak dobrá, zatím sem na poštu poslali nějakého mládence z Prahy, Filípek se jmenoval; takový šikovný a zubatý chlapík. Teda za tím Filípkem jsem chodil na poštu, abych něco vykoukal. To víte, je to tam jako všude na malých poštách; u okénka stolek, v tom stolku v šupletí peníze a známky. Úředník má za zády takový ten regál se všelijakými sazebníky a lejstry a váhu na vážení balíků a takových věcí.

Pane Filípek, povídám mu, prosím vás, koukněte se do těch vašich sazebníků, co by tak stál, řekněme, telegram do Buenos Aires. Tři koruny za slovo, povídá ten Filípek jakoby nic. Tak co by stál expres telegram do Hongkongu, ptám se ho zas já. To se musím podívat, řekl ten Filípek, vstal a obrátil se k regálu. A zatímco listoval v tom sazebníku zády ke stolku, protlačil jsem se rameny skrz to okénko, dosáhl jsem rukou na zásuvku s penězi a otevřel jsem ji; otvírala se docela lehce a tiše. Tak děkuju, už to mám, povídám; takhle se to mohlo stát. Dejme tomu, že Helenka něco hledala v tom regálu; pak mohl někdo štípnout ty dvě stovky ze šuplete. Koukejte se, pane Filípek, kdybyste mně ukázal, kdo v těch minulých dnech odtud něco telegrafoval nebo posílal.

Pan Filípek se drbal na hlavě a povídá: Pane vachmajstr, to nepůjde. Víte, ono platí něco jako listovní tajemství – ledaže byste to hledal jménem zákona; ale to bych musel ohlásit nahoru, že tu byla prohlídka. Počkejte, povídám mu. To bych zatím nerad dělal. Ale helejte, pane Filípek, kdybyste vy takhle... z dlouhé chvíle nebo tak... podíval se do těch lejster, kdo v posledních dnech odtud poslal něco takového, že se třeba Helenka musela obrátit zády ke stolku –

Pane vachmajstr, povídá ten Filípek, copak o to, odtelegrafované blankety tu budou; ale od rekomandovaných dopisů a balíků máme jenom zapsáno, komu se to posílá, ale ne, kdo to poslal.

Mi notos por vi ĉiujn troveblajn nomojn; ĝi ne darfas ja esti, sed por vi mi faros tion. Tamen mi opinias, ke el tio nenion vi ekkonos.

Sinjoro Filípek pravis; li alportis al mi preskaŭ tridek nomojn - vi scias, el vilaĝa poŝtoŝticejo oni ne forsendas multon, iam-tiam paketon por filo soldatanta - sed el tio mi elpremis eĉ ne minimumon. Sinjoro, tra kie mi iradis, ĉie mi pensis pri tio; tiom min ŝarĝis, ke mi ne plenumos mian promeson al la mortinta knabino.

Foje, proksimume post unu semajno, denove mi iras al la poŝto. Filípek grimacas je mi kaj diras: Sinjoro ĉefĝendarmo, el la kegloludo estos jam nenio, mi pakas. Morgaŭ venos ĉi tien nova fraŭlino, el poŝtoŝticejo en Pardubice.

Aha, mi diras. Certe disciplin-afere, ĉu, se oni tiun fraŭlinon transpostenigis el la urbo al tia mizera vilaĝa poŝto. Ho ne, respondas Filípek kaj rigardas min iel strange. Tiu fraŭlino estas transpostenigita ĉi tien laŭ propra deziro, sinjoro ĉefĝendarmo. Tio estas stranga, mi diras, - oni vidas, kiaj estas la virinoj. Jes, diras Filípek kaj senĉese min alrigardas, kaj ankoraŭ pli strange estas, ke la anonima denunco, ke en la ĉi tiea poŝto oni faru urĝan revizion, ankaŭ venis el Pardubice. Mi ekfajfis kaj opinias, ke mi alrigardis Filípek same kiel li min.

Kaj subite diras leterportisto Uher, ordiganta tie poŝtaĵon: Jes, el Pardubice - tien skribas preskaŭ ĉiutage sinjoro adjunkto el grandbieno al iu fraŭlino en poŝto. Versimile lia amo, jes. Aŭskultu, Uher, diras Filípek, ĉu vi scias nomon de la fraŭlino? Iel simile kiel Julia Touf - Toufar - Tauferová, diris Filípek. "Do jen ŝi, kiu estas venonta ĉi tien.

Sinjoro Houdek, nome mi opinias sinjoron adjunkton, diras la poŝtisto, ankaŭ ricevas el Pardubice preskaŭ ĉiutage leteron. Sinjoro adjunkto, mi diras al li, jen denove letero de la fianĉino. Li, sinjoro Houdek, iras ĉiam konsiderinde renkonte al mi. Hodiaŭ estas por li kesteto, sed el Prago. Ha, resendita sendaĵo. 'Adresato nekonata.' Sinjoro adjunkto eraris adreson.

Já teda vám sepíšu všechna jména, která tu najdu; ono to sic nemá být, ale pro vás to už udělám. Ale já myslím, že z toho poznáte starou belu.

On měl, pane, ten Filípek pravdu; přinesl mně asi třicet jmen – to víte, na vesnické poště se toho mnoho nepodává, ještě takhle nějaký ten balík pro kluka na vojně –, ale z těch jsem nevyčucal ani nejmenší zdání. Pane, kudy jsem chodil, tudy jsem na to myslil; tak mě tlačilo, že už svůj slib té mrtvé holce nesplním.

Tak jednou, to bylo asi za tejdén, jdu zase na poštu. Ten Filípek se na mě cení a povídá: Pane vachmajstr, s těmi kuželkami už nebude nic, já pakuju. Zejtra sem přijde nová slečna, z Pardubic z pošty.

Aha, na to já. Nějaká disciplinárka, že jo, že tu slečnu přeložili z města na takovou mizernou vesnickou poštu. Ba ne, povídá ten Filípek a kouká na mě tak nějak zvláštně. Ta slečna je sem přeložena na vlastní žádost, pane vachmajstr. To je divné, říkám; – to přece víte, jaké ty ženské jsou. Je, povídá ten Filípek a pořád tak na mě kouká, a ještě divnější je, že to anonymní udání, aby se na zdejší poště udělala blesková revize, přišlo taky z Pardubic. Já jsem si pískl a myslím, že jsem koukal na toho Filípka stejně jako on na mne.

A najednou povídá listonoš Uher, který si tam rovnal roznášku: Jo, do Pardubic – on tam dopisuje skoro denně pan adjunkt z velkostatku nějaký slečně na poště. To bude jeho láska, že jo. Poslouchejte, fotr, povídá ten Filípek, nevíte, jak se ta slečna jmenuje? Nějak jako Julie Touf – Toufar – Tauferová, řekl Filípek. Tak je to ona, ta, co sem má přijít.

On pan Houdek, jako pan adjunkt, povídá pošťák, taky dostává z Pardubic skoro denně psaníčko. Pane adjunkt, já mu říkám, tady je zas psaní od nevěsty. On mně, jako pan Houdek, chodí dycky takový kus cesty naproti. A tady má dnes bedničku, ale z Prahy. Hele, to je vrácená zásilka. ‚Adresát neznám‘. To on si pan adjunkt zmejilil adresu.

Do tion mi redonos al li. Montru, diras Filípek. Li adreis tion al iu Novák, Prago, Spálená strato. Du kilogramoj da butero. Stampo la dekkvaran de julio. Tiam ankoraŭ fraŭlino Helenja estis ĉe ni, diris la poŝtisto. Montru, mi diras al Filípek kaj flaras al la kesteto. Sinjoro Filípek, mi diras, estas strange, la butero estis dek tagojn survoje kaj ne fetoras. Lasu la kesteton ĉi tie kaj hastu kun la poŝtaĵo, mi diris al la leterportisto.

Apenaŭ li estis for, diris al mi Filípek: Sinjoro ĉefĝendarmo, tio ne darfus esti; sed jen ĉizilo. Kaj li foriris, por ne vidi tion. Sinjoro, la kesteton mi breĉigis; estis en ĝi du kilogramoj da argilo. Mi iras al Filípek kaj diras al li: Homo, pri la afero al neniuj eĉ unu vorton, komprenite? Mi mem reordigos tion.

Kompreneble tuj mi pretiĝis kaj iris en la grandbienon al adjunkto Houdek. Li sidis sur la arbotrunkoj kaj rigardis teren. Sinjoro adjunkto, mi diris al li, jen ia konfuzo ĉe poŝto: ĉu vi rememoras, al kies adreso vi sendis antaŭ dek aŭ dek du tagoj tian kesteton?

Houdek iom paliĝis kaj diris: Ne gravas; mi mem jam ne scias, al kiu ĝi estis adresita. Sinjoro adjunkto, mi demandis, kia butero ĝi estis? Houdek eksaltis kalkpala. Kion ĝi signifas? li kriis. Kial vi ĝenas min? Sinjoro adjunkto, mi rediras al li. Tiel ĝi estas: vi kulpiĝis pri morto de Helenja el la poŝto. Vi alportis tien kesteton kun fikcia adreso, por ke ŝi devu ĝin pesi. Dum ŝi pesis, vi kliniĝis trans la ĝiceton kaj ŝtelis el la tirkesto ducent kronojn. Pro la ducent kronoj Helenja droniĝis sin. Jen estas la afero.

Sinjoro, tiu Houdek tremis kiel folio. Mensogo, li kriis, kial mi ŝtelus ducent kronojn? Ĉar vi volis havi en ĉi tiea poŝtoŝtanco fraŭlinon Tauferová, vian fianĉinon. Tiu via fraŭlino en la anonima letero denunciis, ke al Helenja mankas mono en la kaso. Vi du enpelis Helenjan en la fiŝlagon. Vi du mortigis ŝin. Krimo ŝarĝas vian konsciencon, sinjoro Houdek.

Tak mu to donesu zpátky. Ukaŝte, povídá ten Filípek. Adresoval to na nějakého Nováka, Praha, Spálená ulice. Dvě kila másla. Razítko čtrnáctého července. To tu ještě byla slečna Helenka, řekl pošťák. Ukaŝte, povídám Filípkovi a čuchnu k té bedničce. Pane Filípek, říkám, to je divné, to máslo bylo deset dní na cestě, a nesmrdí. Fotr, nechte tu bedničku tady a sypte s roznáškou, řekl jsem listonošovi.

Sotva byl pošťák pryč, řekl mně ten Filípek: Pane vachmajstr, ono to nesmí být, ale tady je dláto. A šel pryč, aby to jako neviděl. Pane, já tu bedničku vypáčil; byla v ní dvě kila hlíny. Tak já jdu za tím Filípkem a říkám mu: Člověče, teda o téhle věci nikomu ani slovo, rozumíte? To já už si spravím sám.

To se rozumí, sebral jsem se a šel jsem za tím adjunktem Houdkem do velkostatku. Seděl tam na kládách a koukal do země. Pane adjunkte, povídám mu, tady je nějaká konfúze na poště; nevzpomínáte si, na jakou adresu jste posílal před deseti nebo dvanácti dny takovou bedničku?

Ten Houdek trochu jako zbledl a povídá: Na tom nezáleží; to už sám nevím, komu to bylo. Pane adjunkte, řekl jsem, a jaké to bylo máslo? Ten Houdek teda vyskočil bílý jako stěna. Co to má znamenat? křičel. Proč mě s tím obtěžujete? Pane adjunkte, povídám mu. To je tak: vy jste zabil Helenku z pošty. Vy jste tam donesl bedničku s fingovanou adresou, aby ji musela vážit na váze. Zatímco vážila, vy jste se naklonil přes šaltr a ukradl jste ze šuplete dvě stě korun. Pro těch dvě stě korun se Helenka utopila. Tedy tak je to.

Pane, ten Houdek se třásl jako list. To je lež, křičel, proč já bych kradl dvě stovky? Protože jste chtěl dostat na zdejší poštu slečnu Tauferovou, svou nevěstu. Ta vaše slečna udala anonymním psaním, že Helence chybí v kase peníze. Vy dva jste Helenku vehnali do rybníka. Vy dva jste ji zabili. Máte na svědomí zločin, pane Houdek.

Houdek rulfalis sur la arbotrunkojn kaj kovris al si la vizaĝon; neniam en mia vivo mi vidis viron tiom plori. Jesuo Kristo, li veis, mi ne povis scii, ke ŝi dronigos sin! Nur mi opiniis, ke oni maldungos ŝin! Ŝi ja povis iri hejmen! Sinjoro ĉefĝendarmo, mi volis nur edziĝi al Julinja; sed unu el ni devus rezigni sian postenon, se ni volus vivi kune... kaj poste la salajro ne sufiĉus al ni... Tial tiom mi volis, ke Julia venu ĉi tien en la poŝtoŝtationojn! Kvin jarojn ni jam atendas... Sinjoro ĉefĝendarmo, kiel ege ni amas nin!

Sinjoro, mi ne rakontos plu al vi; estis jam nokto, tiu junulo genuis antaŭ mi, kaj mi, sinjoro, mi ploregis super ĉio ĉi kiel olda putino; pro Helenja kaj pro ĉio cetera.

Do sufiĉe, mi diris al li fine, ĝiskole pri la afero. Homo, donu al mi la ducent kronojn. Bone. Kaj nun: Se vi ekhavis ideon iri al fraŭlino Tauferová pli frue, ol mi reordigos tion, mi faros anoncon je vi pro la ŝtelo, komprenite? Kaj se vi pafmortigus vin aŭ ion similan farus, mi diros, kial vi tion faris. Jen ĉio.

Tiun nokton, sinjoro, mi sidpasigis sub la steloj kaj juĝis ilin ambaŭ; mi demandis Dion, kiel mi punu ilin, kaj ekkomprenis la amaron kaj ĝojon, kiu enestas en la justeco. Se mi denunciis ilin, ricevus tiu Houdek kondiĉite kelksemajnan areston; kaj apenaŭ oni pruvus tion al li. Houdek mortigis tiun knabinon; sed ne estis vulgara ŝtelisto. Ĉiu puno ŝajnis al mi troa kaj tro eta. Tial mi mem juĝis kaj punis ilin.

Matene post la nokto mi iras al la poŝto. Tie post la ĝiĉeto sidas pala kaj alta fraŭlino kun febraj okuloj. Fraŭlino Tauferová, jen estas registrita letero. Mi transdonis al ŝi la leteron kun la adreso "Direkcio de poŝto kaj telegrafoj en Prago." Ŝi ekrigardis min kaj algluis glumarkon sur la leteron. Momenton, fraŭlino, mi diris - En la letero estas denunco, kiu ŝtelis la ducent kronojn de via antaŭulino. Kiom kostos la afranko?"

Sinjoro, en tiu virino estis ega forto; sed tamen nur ŝi cindre paliĝis kaj ŝtonrigidiĝis: Tri kronojn kvindek, ŝi elspiris.

Ten Houdek se vám svalil na ty klády a zakryl si tváře; jakživ jsem neviděl chlapa tak plakat. Ježíšikriste, naříkal, já nemohl vědět, že ona se utopí! Já jenom myslel, že bude propuštěna... vždyť mohla jít domů! Pane strážmistře, já jsem si jenom chtěl vzít Julču; ale jeden z nás by se musel vzdát místa, kdybychom šli k sobě... a pak bychom nestačili s platem... Proto jsem tolik chtěl, aby Julča přišla sem na poštu! Pět let už na to čekáme... Pane strážmistře, to je taková strašná láska! –

Pane, já vám to nebudu dál povídat; byla už noc, ten chlap přede mnou klečel, a já, pane, jsem brečel nad tím vším jako stará kurva; nad Helenkou i nad tím ostatním.

Tak dost, řekl jsem mu nakonec, už toho mám po krk. Človče, dejte sem těch dvě stě korun. Tak. A teď tohle: Kdyby vás napadlo jít za slečnou Tauferovou, dřív než to dám do pořádku, udělám na vás udání pro krádež, rozumíte? A kdybyste se zastřelil nebo něco podobného, řeknu, proč jste to udělal. A konec.

Tu noc, pane, jsem proseděl pod hvězdami a soudil jsem ty dva; já jsem se ptal Boha, jak je mám potrestat, a pochopil jsem tu hořkost a radost, která je v spravedlnosti. Kdybych je udal, dostal by ten Houdek pár neděl vězení podmíněně; a ještě by se to stěží dokázalo. Houdek zabil tu holku; ale nebyl to sprostý zloděj. Každý trest mně byl příliš mnoho a příliš málo. Proto jsem je soudil a trestal sám.

Ráno po té noci jdu na poštu. Sedí tam za šaltrem bledá a vysoká slečna s takovýma palčivýma očima. Slečno Tauferová, povídám, tak tady mám rekomandovaný dopis. Podal jsem jí dopis s adresou „Ředitelství pošt a telegrafů v Praze“. Podívala se na mne a přimázla na dopis nálepkou. Okamžik, slečno, řekl jsem. V tom dopise je udání, kdo ukradl dvě stě korun vaší předchůdkyni. Kolik bude stát to porto?

Pane, v té ženské byla hrozná síla; ale přece jen zbledla do popelava a ztuhla jako kámen. Tři koruny padesát, vydechla.

Mi kalkuldemetis tri kronojn kvindek kaj diras: Jen, fraŭlino. Sed se oni ĉi tie la ducent kronojn, mi diras metante sur la tablon la du ŝtelitajn bankbiletojn, se oni trovas la du centojn ie ĉi tie enfalintaj aŭ mislokitaĵ, ĉu vi komprenas? - ke oni sciu, ke la mortinta Helenja ne ŝtelis, fraŭlino - tiam la leteron mi reprenus. Nu?

Eĉ ne vorton ŝi diris; nur febre kaj rigide ŝi rigardis en la malplenon. Post kvin minutoj estos ĉi tie leterportisto, fraŭlino, mi diras. Do, ĉu la leteron mi forportu? Ŝi rapide kapjesis. Do mi reprenis la leteron kaj promenis antaŭ la poŝto. Sinjoro, ankoraŭ neniam mi promenis kun tia streĉo.

Post dudek minutoj elkuris la maljuna poŝtisto Uher kaj krias: Sinjoro ĉefĝendarmo, sinjoro ĉefĝendarmo, la ducent kronoj mankintaj al fraŭlino Helenja estas jam retrovitaj! La nova fraŭlino trovis ilin mislokitaĵ en iu tarifo! Kia hazardo! Oldulo, mi diris al li, nun kuru kaj rakontu ĉie, ke la du centoj estas retrovitaj. Ĉiu sciu, ke la mortinta Helenja ne ŝtelis. Dank' al Dio!

Do, tio estis unue. La dua estis, ke mi iris al la maljuna grandbienulo. Versimile vi ne konas lin; li estas grafo, iom frenezeta kaj ege brava homo. Sinjoro grafo, mi diras al li, demandu min pri nenio; sed temas pri afero, en kiu ni homoj devas esti aliancaj. Venigu adjunkton Houdek kaj diru al li, ke ankoraŭ hodiaŭ li devas forveturi al via grandbieno en Moravio; se li ne volus, ke senprokraste vi lin maldungas.

La maljuna grafo brovlevis kaj dum tempeto min rigardas; sinjoro, neniel mi bezonus min devigi, ke mi aspektu maksimume serioze, kiel nur estis eble. Nu bone, diris la grafo, mi demandos vin pri nenio. Kaj venigis al si tiun Houdek.

Houdek venis, kaj ekvidinte min ĉe la grafo, paliĝis; sed staris kiel kandelo. Houdek, diris la grafo, igu jungi kaj veturu al trajno; hodiaŭ vespere vi ekdeĵoros en mia bieno apud Hulín. Mi telegrafos, ke oni vin tie atendu. Ĉu vi komprenis? Jes, diris Houdek mallaŭte kaj okulfikse rigardis min; tiel, kiel damnito en infero.

Odpočítal jsem tři koruny padesát a povídám: Tady jsou, slečno. Ale kdyby se tady ty dvě stovky, říkám a dávám jí na stolek ty dvě ukradené bankovky, kdyby se ty dvě stovky našly tady někde zapadlé nebo založené, rozumíte? – aby bylo vidět, že mrtvá Helenka nekradla, slečno –, pak bych si ten dopis vzal zpátky. Tak co?

Neřekla ani slovo; jen se tak palčivě a strnule dívala já nevím kam. Za pět minut tu bude pošťák, slečno, povídám. Tak co, mám si ten dopis odnést? Kývla rychle hlavou. Tak já jsem sebral ten dopis a chodím před poštou. Pane, tak napjatě jsem ještě nikdy nepřešlapoval.

Za dvacet minut vyběhne starý pošťák Uher a křičí: Pane vachmajstr, pane vachmajstr, tak už se našly, ty dvě stovky, co scházely slečně Helence! Ta nová slečna je našla založené v jednom sazebníku! To je náhoda! Fotr, řekl jsem mu, tak běžte a všude říkejte, že se ty dvě stovky našly. Víte, aby každý věděl, že mrtvá Helenka nekradla. Zaplat' pámbu!

Tak to bylo první. Druhé bylo, že jsem šel k starému velkostatkáři. Vy ho asi neznáte; je to hrabě, tak trochu blázen a moc hodný člověk. Pane hrabě, povídám mu, neptejte se mě na nic; ale jde tu o věc, ve které my lidé máme držet za jeden konec. Zavolejte si adjunkta Houdka a řekněte mu, že ještě dnes musí odjet na váš velkostatek na Moravě; kdyby nechtěl, že ho na hodinu propouštíte. Starý hrabě zvedl obočí a chvíli na mne kouká; pane, já jsem se nemusel nijak nutit, abych vypadal tak vážně, jak si jen kdo může představit. Nu dobrá, řekl hrabě, já se vás tedy nebudu na nic ptát. A dal si zavolat toho Houdka.

Houdek přišel, a když mě viděl u hraběte, zbledl, ale stál jako svíce. Houdku, řekl hrabě, dejte zapřahat a pojedete k vlaku; dnes večer nastoupíte službu na mém statku u Hulína. Budu telegrafovat, aby vás tam čekali. Rozuměl jste? Ano, řekl tiše Houdek a upřel na mě oči; víte, takové oči jako zatracenec v pekle.

Ĉu vi havas iajn kontraŭdirojn? demandis la grafo. Ne, diris Houdek raŭke kaj ne okullasis min. Sinjoro, antaŭ liaj okuloj estis angore al mi. Do, vi povas iri, finis la grafo kaj la afero estis preta. Post tio mi vidis, kiel Houdek estas forveturigata en kaleŝo; li sidis tie kiel ligna pupo. Do, jen ĉio.

Kiam vi venos en la poŝtoficejon, rimarku tie palan fraŭlinon. Ŝi estas malbona, mava je ĉiuj kaj en la vizaĝo aperas malbelaj kaj profundaj sulkoj. Mi ne scias, ĉu ŝi iam kunvenas kun sia adjunkto; eble iam ŝi veturas al li, sed poste ŝi revenas ankoraŭ pli malbona kaj iritita. Kaj mi rigardas ŝin kaj diras al mi: La Justeco devas esti.

Mi estas nur ĝendarmo, sinjoro, sed mi diras al vi, kion la sperto instruis min: Ĉu ekzistas la ĉioscia kaj ĉiopova Dio, tion mi ne scias; kaj se Li estas, tio ne helpas multe al ni: sed mi diras al vi, ke devas esti iu maksimume justa. Certe jes, sinjoro. Ni povas nur puni; sed devas esti iu, kiu pardonas. Mi diras al vi, ke la vera kaj la plej alta justeco estas io tiel miriga, kiel la amo."

Máte nějaké námitky? ptal se hrabě. Ne, řekl chřaptivě Houdek a nespouštěl ze mne očí. Pane, mně bylo z těch očí ouzko. Tak můžete jít, skončil hrabě, a bylo to. Za chvíli jsem viděl, jak odvázejí Houdka v kočáře; seděl tam jako dřevěná loutka. Tak to je všechno.

Až půjdete na poštu, všimněte si tam té bledé slečny. Je zlá, zlá na všechny a dostává takové zlé a staré vrásky. Já nevím, sejde-li se někdy s tím svým adjunktem; snad za ním někdy jede, ale pak se vrací zlejší a palčivější. A já se na ni dívám a říkám si: Spravedlnost musí být.

Já jsem jen četník, pane, ale tohle vám povím podle své zkušenosti: Je-li nějaký vševědoucí a všemohoucí Bůh, to já nevím; a kdyby byl, tak nám to není nic platno; ale já vám řeknu, musí být někdo nejvýš spravedlivý. To zas jo, pane. My můžeme jenom trestat; ale musí být někdo, kdo by odpouštěl. Já vám řeknu, ta pravá a nejvyšší spravedlnost je něco tak divného jako láska."